



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 263/2015-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. júna 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Zsoltom Suverom, Advokátska kancelária, Murgašova 3, Košice, pre namietané porušenie jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 6 Co/435/2013-297 z 27. mája 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. augusta 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Co/435/2013-297 z 27. mája 2014 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti a z pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom doručeným Okresnému súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) 30. januára 2009 domáhala proti bývalému manželovi [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odporca“) zrušenia spoločného nájmu družstevného bytu Stavebného bytového družstva Košice IV nachádzajúceho sa v [REDAKOVANÉ] (ďalej len „byt“), určenia, že byt bude ako výlučná členka družstva a nájomníčka užívať sťažovateľka, a uloženia povinnosti odporcovi z bytu sa vysťahovať a odovzdať ho sťažovateľke bez nároku na bytovú náhradu. Okresný súd rozsudkom č. k. 20 C/15/2009-230 z 13. novembra 2012 zrušil právo spoločného nájmu účastníkov k bytu a ručil, že byt ako výlučný člen družstva a nájomca bude užívať odporca. Doplnčím rozsudkom č. k. 20 C/15/2009-267 z 3. septembra 2013 okresný súd rozhodol, že sťažovateľka je povinná z bytu sa vysťahovať v lehote 30 dní po zabezpečení primeraného náhradného bytu. Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd napadnutým rozsudkom, ktorý nadobudol právoplatnosť 18. júna 2014, rozsudok okresného súdu v spojení s doplnčím rozsudkom potvrdil.

Sťažovateľka v sťažnosti namieta, že krajský súd, ale ani okresný súd sa nevysporiadali so všetkými pre ich rozhodnutia významnými okolnosťami, pričom tieto nielenže nevyhodnotili v prospech alebo neprospech účastníkov, ale ani s ohľadom na záujem „už ani nie maloletých detí“. Sťažovateľka uviedla, že byt opustila ešte

v novembri 2008, pričom si z neho zobrala časť základného bytového zariadenia, ktoré použila na zariadenie rodinného domu vlastnícky patriaceho jej rodičom, do ktorého sa spolu s jedným zo spoločných detí presťahovala. Od októbra 2010 sťažovateľka býva v inom dome vlastnícky patriacom jej rodičom, čo však vôbec neznamená, že otázka jej bývania je natrvalo vyriešená, resp. že na bývanie v byte nie je odkázaná. Za významnú pritom sťažovateľka považuje skutočnosť, že odporca „sa bez vážneho dôvodu vzdal možnosti bývania celkom dvakrát“, pretože byt nachádzajúci sa na [REDACTED], ktorý nadobudol pred uzavretím manželstva so sťažovateľkou a ktorého bol výlučným vlastníkom, ešte pred rozvodom manželstva daroval svojej neteri, a okrem toho, v dedičskom konaní po svojom nebohom otcovi sa vzdal dedičského podielu na rodinný dom nachádzajúci sa v [REDACTED], ktorý podľa názoru sťažovateľky predstavoval „dostatočný finančný základ pre zabezpečenie si vlastného bývania“.

Sťažovateľka krajskému súdu ďalej vytýka, že «na daný prípad neaplikoval ustanovenie § 705 ods. 3 OZ podľa interpretačného pravidla v zmysle ustanovenia § 3 ods. 1 OZ ústavne súladným spôsobom, keď celú jej argumentáciu v odvolaní..., ktorou odôvodňuje aj túto sťažnosť..., bez náležitého odôvodnenia „prebil“ jediným argumentom spočívajúcim v záujme detí na zachovaní terajšieho stavu bývania a arbitrárne určil, že byt... bude ako výlučný člen družstva a nájomca užívať žalovaný».

V závere sťažnosti sťažovateľka vyjadruje presvedčenie, že napadnutý rozsudok krajského súdu je voči nej „krajne nespravodlivý“, porušujúci jej „základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivý súdny proces ako aj jej základné právo vlastníť majetok, resp. právo na pokojné užívanie majetku, za ktorý sa nepochybne považujú aj nájomné (užívacie) práva a družstevný členský podiel, vrátane legitímnej nádeje na nadobudnutie vlastníckeho práva k družstevnému bytu“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka v petite žiada, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že rozsudkom krajského súdu č. k. 6 Co/435/2013-297 z 27. mája 2014 boli porušené jej základné práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6

ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a aby sťažovateľke priznal náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže

ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu č. k. 6 Co/435/2013-297 z 27. mája 2014.

Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že predmetná vec obsahovo súvisí s inou sťažnosťou sťažovateľky, ktorou namietala porušenie totožných práv rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo/172/2012 z 3. októbra 2013, ktorým zamietol jej dovolanie v konaní o určenie, že byt nachádzajúci sa [REDACTED] patrí do bezpodielového spoluvlastníctva sťažovateľky a odporcu a že darovacia zmluva uzavretá medzi odporcom a jeho neterou, predmetom ktorej bol tento byt, je neplatná. Uvedenú sťažnosť ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 591/2014 z 24. septembra 2014 odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti, pričom poukázal na to, že „... právna úprava spoločenských vzťahov vznikajúcich pri nájme bytov a osobitne pri bytoch družstevných vrátane úpravy práv a povinností spojených s členstvom (výlučným i spoločným) v bytových družstvách je v slovenskom (a predtým československom) právnom poriadku tradične oddelená od právnej úpravy nadobúdania vlastníctva veci, a to pre ich nepochybné špecifiká. Osobitne je upravený aj inštitút spoločného členstva manželov v bytovom družstve vrátane jeho vzniku a zániku (§ 703 a nasl. Občianskeho zákonníka). Na tento prístup zákonodarcu nadviazala aj osobitná úprava nadobúdania bytov občanmi od obcí či bytových družstiev v zákone č. 182/1993 Z. z. Aj to je jeden z dôvodov, pre ktorý je vzťah právnej úpravy tohto zákona a Občianskeho zákonníka vybudovaný ako vzťah normy špeciálnej k norme všeobecnej.“. Keďže z citovaného uznesenia je sťažovateľke známa judikatúra ústavného súdu týkajúca sa jeho oprávnenia preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecných

súdiv vo vzťahu k obsahu práv, porušenie ktorých namieta aj v ďalšej sťažnosti, nepovažoval ústavný súd v danom prípade za účelné túto duplicitne citovať.

Ústavný súd však opätovne pripomína, že nespokojnosť sťažovateľa s právnym posúdením veci všeobecným súdom sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti ním vydaného rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 3/97, I. ÚS 225/05, II. ÚS 56/07, I. ÚS 232/08) rešpektuje názor, podľa ktorého právo na spravodlivé súdne konanie nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Pri predbežnom prerokovaní danej veci ústavný súd dospel k názoru, že sťažnosť sťažovateľky je práve takéhoto charakteru, pričom z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu na spochybnenie právnych záverov krajského súdu, ktorý potvrdil rozsudok okresného súdu v spojení s dopĺňacím rozsudkom ako vecne správny, čo odôvodnil okrem iného takto:

„Ani po doplnení dokazovania v odvolacom konaní spisom Okresného súdu Košice II sp. zn. 39 D 553/2012 – dedičské konanie po otcovi odporcu nebohom [REDAKOVANÉ], sa skutkový stav, z ktorého vychádzal súd prvého stupňa pri rozhodovaní, nezmenil a neodôvodňuje iné rozhodnutie vo veci.

Odporca na pojednávaní pred odvolacím súdom potvrdil, že k dohode ohľadne rodinného domu dedičia dospeli na základe tej skutočnosti, že [REDAKOVANÉ] sa do tohto rodinného domu nasťahovala už desať rokov pred smrťou nebohého poručiteľa z dôvodu opateru rodičov, o oboch rodičov sa starala a na ďalej sa stará o matku. Dom má pritom 60 rokov a v tomto dome on ani syn [REDAKOVANÉ] nikdy nebývali.

Zohľadniac tieto argumenty odporcu, ako aj skutočnosť, že odporca nadobudol v dedičskom konaní iné nehnuteľnosti, nemožno prisvedčiť tvrdeniu navrhovateľky, že sa bez právneho dôvodu vzdal bývania v tomto rodinnom dome.

Predmetný rodinný dom naďalej obýva matka odporcu, ktorá si vyžaduje, nepretržitú starostlivosť, túto jej zabezpečuje sestra odporcu, ktorá z tohto dôvodu aj dlhodobo

v rodinnom dome býva a pokiaľ by sa aj odporca stal dedičom, t. j. spoluvlastníkom tohto rodinného domu v určitom podiele, bol by v uspokojovaní svojej bytovej potreby obmedzovaný uspokojovaním bytovej potreby ostatných dedičov (matky a sestry) a závislý od ich súhlasu. Za tohto stavu by teda nešlo o trvalé a uspokojivé riešenie bytovej potreby jeho a syna [REDACTED]

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd konštatuje rovnako ako súd prvého stupňa, že odporca nemá iným spôsobom vyriešenú svoju bytovú otázku, t. j. bývaním v inom byte alebo rodinnom dome so známkami trvalosti, úplnosti a nerušenosti...

Z ust. § 705 ods. 3 Obč. zák. vyplýva povinnosť súdu prihliadnúť pri určovaní nájomcu pri zrušení spoločného nájmu bytu manželmi najmä na záujmy maloletých detí a na stanovisko prenajímateľa. Výpočet hľadísk je demonštratívny, a preto súd musí prihliadnúť aj k ďalším okolnostiam...

Rozhodujúcim kritériom v prejednávanej veci bol záujem oboch detí, pochádzajúcich z manželstva účastníkov konania. Tieto považujú (dlhodobo) existujúci stav riešenia ich bytovej otázky za vyhovujúci, t. j. [REDACTED] bývaním v spoločnej domácnosti s matkou v rodinnom dome na [REDACTED] a [REDACTED] bývaním v spoločnej domácnosti s otcom v byte [REDACTED] s možnosťou vzájomných kontaktov vzhľadom na blízkosť ich bydliska a nechcú tento stav meniť...

Za tejto situácie, zodpovedá spravodlivému usporiadaniu vzájomných vzťahov rešpektovanie dlhodobo pretrvávajúceho stavu užívania bytu na [REDACTED] a ponechanie odporcu ako výlučného nájomcu tohto bytu a člena bytového družstva. Takéto rozhodnutie rešpektuje aj hľadisko účelného využitia bytu práve odporcom a synom [REDACTED], ktorí nemajú inú možnosť riešenia svojej bytovej otázky...

Správny je záver súdu prvého stupňa, že vo väčšej miere je na bývanie v tomto byte odkázaný odporca spolu so synom [REDACTED], z ktorého dôvodu určil za výlučného nájomcu tohto bytu a člena družstva odporcu...

Vzhľadom na skutočnosť, že navrhovateľka má v zmysle ust. § 712a ods. 8 Obč. zák. v zásade právo na náhradný byt a vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že by mala svoje bytové potreby uspokojené bývaním v inom byte (dome) so známkami trvalosti, úplnosti a nerušenosti a neboli preukázané ani iné dôvody hodné osobitného zreteľa,

pre ktoré by jej patrila iná bytová náhrada, rozhodol súd prvého stupňa vecne správne, ak v súlade s ust. § 712 ods. 1 Obč. zák. zaviazal navrhovateľku vypratať byt po zabezpečení náhradného bytu odporcom. V tomto smere je bez právneho významu, že navrhovateľka v byte nebýva a nemá tam už ani svoje veci.“

Z obsahu napadnutého rozsudku sa ústavný súd presvedčil, že krajský súd poskytol sťažovateľke náležitú súdnu ochranu, jej odvolacími námietkami sa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že dostala odpoveď na všetky podstatné okolnosti prerokúvaného prípadu. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery rozsudku krajského súdu, pretože sú dostatočne odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka obsahovo rovnaké námietky vzniesla už v konaní pred okresným súdom (ako aj v označenom súvisiacom konaní pred všeobecnými súdmi) ústavný súd konštatuje, že z rozhodnutí oboch súdov je zrejme jasná kontinuita ich záverov vyplývajúca z právomocí toho-ktorého súdu. Napadnutý rozsudok krajského súdu tak nevykazuje znaky svojvôle, jeho odôvodnenie je zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností konkrétneho prípadu. Krajský súd jasne uviedol, ktorými zákonnými ustanoveniami príslušného procesnoprávneho kódexu sa pri posudzovaní veci sťažovateľky riadil, pričom na daný prípad správne aplikoval aj relevantné ustanovenia hmotnoprávných predpisov.

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v časti týkajúcej sa námietky porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Z rovnakého dôvodu ústavný súd odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj tú časť sťažnosti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku, pretože medzi týmito právami a napadnutým rozsudkom krajského súdu nezistil žiadnu príčinnú súvislosť

odôvodňujúcu zásah ústavného súdu do právoplatne skončeného konania pred všeobecnými súdmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2015